

»Det har rørt mig dybt«

Dronningebesøg

I er ikke glemt, vi husker på jer, sagde H. M. Dronning Margrethe til de danske i Sydslesvig.

Dronning Margrethe II besøg i Sydslesvig har været historisk og uforglemmeligt for det danske mindretal. Men de har også været et særlig besøg for Hendes Majestæt:

- Det har rørt mig dybt. Den hjertelige modtagelse, jeg er blevet mødt med overalt af folk, unge som ældre, der har arbejdet for det danske hele deres liv. Det er meget gribende at møde folk som i fjerde generation har holdt fast i de danske rødder, selvom de i fire gene-

rationer har boet i Tyskland og har været loyale tyske borgere, men de føler, at den danske arv er en væsentlig del af dem. De holder fast i sproget, og børnene går i danske skoler. Det er meget, meget stærkt og meget, meget gribende.

De unge

Under besøget mødte dronningen flere gange Skoleforeningens unge:

- Jeg har især været imponeret af ungdommen. At de går så meget op i deres danske rødder, og samtidig hører de til i Tyskland. En af de ting, jeg især vil bringe med mig hjem, er en tale, som Johanne, en 18-årig elev på Duborg-Skolen holdt. En smuk tale, så elegant, så varm. Den kom fra hjertet og er en af de

bedste, jeg har hørt. Hun talte om at have to kulturer, at være dansk og tysk, og kaldte Sydslesvig sit hjerteland, sagde Dronningen, som også havde også en opfordring til danskerne nord for grænsen:

Det er meget væsentligt, at vi nord for grænsen bliver ordentligt opmærksomme på det slesvigske tilhørsforhold. Altså deres forankring i det danske og deres ønske om at tilhøre dels det danske mindretal og dels at være gode og omhyggelige borgere i det land, de bor i.

Da jeg gik i skole, tror jeg, vi hørte meget mere om sydslesvigerne, end man har gjort de senere mange år. Derfor håber jeg inderligt, at man bliver opmærksom på, hvor vigtige disse mennesker er. Hvor væsentligt det

er for dem, at vi lægger mærke til, at de er der. Hvor betydningsfulde de er. Det vil jeg sige, det er en af de ting, vi ikke skal glemme næste år, når vi mindes Genforeningen.

Genforeningen

- Jeg følte, at det var helt væsentligt at komme i forbindelse med, at vi netop næste år mindes genforeningen. Det er vældig væsentligt at komme her og ikke blot sige »I skal ikke blive glemt«, men »I er ikke glemt«. Vi husker på jer. Det er en af de ting, jeg gerne vil have, der ligesom spreder sig i Danmark - at vi skal huske disse mennesker, for de har lagt generationers arbejde i det. De har lagt deres sjæl i det.

En fjerdedel af skolelederne bliver skiftet ud

Nye ledere

Ti skoler vinker i løbet af skoleåret farvel til deres leder. Et rekrutteringsfirma skal hjælpe til med at finde egnede kandidater til de tre af dem.

Skoleforeningen har gjort gode erfaringer med at bruge et rekrutteringsfirma, senest ved ansættelsen

af en ny rektor på Duborg-Skolen. I de kommende skoleår har Skoleforeningen den helt usædvanlige udfordring, at cirka en fjerdedel af skolelederne går på pension. Således skal ti skolelederstillinger genbesættes i løbet af de kommende ti måneder.

- Det er en stor opgave, og den er selvfølgelig også meget arbejdsintensiv, siger områdeleder i Skoleforeningen, Olaf Runz.

Skoleforeningen har derfor besluttet at søge ekstern rekrutteringsstø-

te til de første tre stillinger.

Tre ansættelser

Derfor vil Skoleforeningen nu, sammen med et rekrutteringsfirma, ansætte nye ledere på Cornelius Hansen Skolen i Flensborg, på fællesskolen i Læk og på skolen i Askfelt. Der bliver, med udgangspunkt i Skoleforeningens ønsker til kandidaternes kompetencer, udarbejdet kompetenceprofiler. Rekrutteringsfirma finder på baggrund af analysearbejdet nog-

le kandidater, som så inviteres til samtaler, hvor de bliver interviewet og bliver testet på forskellig vis. Det er en søgningsproces, som blandt andet afdækker kandidaternes faglige, analytiske og strategiske kompetencer eller adfærd.

Ideen er, at Skoleforeningen så bruger den viden og de metoder, man har fået ved de tre ansættelser, til selvstændigt at finde egnede kandidater til de andre syv lederstillinger på Skoleområdet.

- Der bliver stillet flere og flere krav til os, der ansætter ledere, derfor mener vi, at det er en god ide, at vi professionaliserer vores ansættelsesprocedure yderligere. Det er i øvrigt også noget forældrene efterlyser. Det er skolernes samarbejdsråd, som møder kandidaterne og laver en indstilling til skoleforeningens styrelse, som sidder med den endelige beslutning, siger Olaf Runz.

Leder

Leder

Sommerfugle i maven

Kære alle

Et nyt skoleår, og et nyt år for dagtilbuddene, er startet, og det betyder, at mange unge mennesker er startet på et nyt og spændende kapitel af deres liv. De har, efter overstået sommerferie, haft deres første dag i vuggestuen, dagtilbuddet, en ny gruppe, første klasse eller den nye skole. Det giver en underlig fornemmelse i maven: glæden for det nye der kommer, men også lidt vemod over det, man har lagt bag sig. Måske er der også en smule angst over for det, man ikke kender. Det har vi, de voksne, selvfølgelig stor forståelse for. Vi er empatiske og støtter vores børn så godt vi kan med gode råd, trøst, knus og kram. Men kan vi huske, hvordan følelsen var, sådan rigtig intensivt inderst inde? Nej, det kan vi vel for det meste ikke.

Det der kommer tættest på disse »sommerfugle i maven« er den følelse, når der sker noget helt uventet, noget exceptionelt.

Sådan har jeg haft det hele ugen. At Hendes Majestæt Dronningen besøgte det danske mindretal i nærmest en hel uge, at hun kom med kongeskibet til Flensborg havn, og at Hendes Majestæt Dronningen ønskede at se, høre og hilse på rigtig mange mennesker i Sydsvenske sker ikke så ofte i et menneskeliv.

Udo Jessen, formand

Sidste gang at dronningen besøgte mindretallet med kongeskibet, og tog sig tid til at træffe sydslesvigere, var i 1978, så det er et par dage siden.

Vi kender selvfølgelig dronningen fra de billeder, der hænger i alle vores institutioner og fra undervisningen, hvor vi fik og får fortalt om mindretallets tilhørsforhold til Danmark, dronningen, kongehuset, nytårstalerne og meget mere. Men det er alligevel noget andet, når man skal til at møde Hendes Majestæt personligt, skal give hånd, må sidde ved samme bord og også sige nogle velkomstord.

Et kongehus kan være nok så folkeligt, det forbliver dog kongehuset og dronningen er immervæk statsoverhoved for Danmark. Majestæten repræsenterer Danmark både nationalt og internationalt, og det er også hende, der formelt udnævner statsministeren og underskriver alle lovene i statsrådet.

Så jeg indrømmer blankt, at det føltes lidt som dengang lige inden min første skoledag, da jeg skulle til at skifte skole, skulle til eksamen, startede på uddannelse, flyttede til en fremmed by, startede på mit første arbejde...

Man forlader det trygge, det man kender og nemt kan navigere rundt i. Jeg tror, at jeg derfor med rette kan sige, at jeg efter de seneste dage har indsigt i og stor forståelse for alle de unge mennesker, for hvem der startede et nyt livsafsnit her de seneste uger. Alle mine følelser og minder blev genopfrisket i dagene op til dronningebesøget og hele ugen ud.

Men som dengang i min barn- og ungdom, så gik alt godt, faktisk over alt forventning. Der var ingen grund til at frygte det nye og være bange. Det var nogle dejlige dage, hvor man fik mulighed for at vise institutioner og dermed mindretallets mangfoldighed frem, og det var dejligt at opleve de stærke bånd, der er imellem Danmark og Sydsvenske.

Dronningen sagde det meget fint i interviewet med Flensborg Avis: "Danskerne slutter altså ikke ved grænsen".

Vi er Dansk Skoleforening og en garant for, at det danske mindretal har en gode rammer, ikke glemmer sine rødder og historie, plejer og udvider en levende kontakt til Danmark, holder fast i en ideologisk baggrund og arbejder for opretholdelse og formidling af dansk sprog og kultur. Sådan har det været siden den 5. maj 1920, og sådan vil det også være fremover. En garant for det er de mange folkevalgte frivillige engagerede forældre i foreningen og derudover selvfølgelig alle vore dygtige pædagoger og lærere/undervisere, som formidler dansk sprog og kultur herhjemme i Sydsvenske. Og her taler jeg ikke mindst om de nye pædagoger og lærere, som med en dansk uddannelse og ved at have boet i Danmark giver den nødvendige friske indsigt i vores mindretalsdanske liv.

Hjerteligt velkommen til alle de nye børn, nye forældre og nye medarbejdere, som er kommet ind i foreningen!

Ny rektor på Duborg-Skolen

Skoleleder

Elever og lærere på den flensborgske skole kan glæde sig til en ny skoleleder.

Heino Aggedam bliver ny rektor på Duborg-Skolen i Flensborg. Han kommer fra en stilling som vice-rektor på Sct. Knuds Gymnasium i Odense og starter på sit nye job den 1. oktober. Skoleforeningens Styrelse fulgte på sit møde i går en enstemmig indstilling fra Duborg-Skolens samarbejdsråd.

- Jeg er sikker på, at vi har fundet en leder, som kan rumme både fællesskolen og gymnasiet. En leder, som vil være i tæt dialog med eleverne og lærerne og ikke er bange for at tage fat, siger formanden for Duborg-Skolens samarbejdsråd, Torsten Johannsen Voss.

- Jeg tror, at Heino Aggedam er en leder, der både er ambitiøs, visionær

og inspirerende, siger styrelsesmedlem Oluf Hoppe, som var med til ansættelsessamtalen.

Jens-Søren Jess, styrelsesmedlem og medlem af Duborg-Skolens samarbejdsråd roste hele processen med at bruge et rekrutteringsfirma.

- Det har været en meget struktureret og professionel proces, sagde han.

Det er Torsten Johannsen Voss enig i.

- Vi ansætter jo ikke en ny rektor hver dag, så det har haft en stor betydning at have et firma med, som stillede nogle spørgsmål til kandidaterne, som vi måske ikke selv havde stillet, siger han.

Heino Aggedam er 43 år gammel, gift med Irene og har tre børn. Hans undervisningsfag er dansk, tysk og idræt, og han har blandt andet boet i Tyskland i to år og har spillet vandpolo på eliteniveau.

Min institution: Duborg-Skolen

Navn: Heino Aggedam

Alder: 44 år

Familieforhold: Gift med Irene. Vi har tre børn (Mathias (12), Cecilia (8) og Johanna (3)). Derudover har vi en kat, Absalon

Jeg kommer oprindeligt fra: Født i Odense, opvokset på Midtfn

Jeg er blevet leder i Sydsvenske fordi: Jeg brænder for, at Duborg-Skolen fortsat skal være en skole med god undervisning og trivsel, og jeg synes, det er spændende at stå i spidsen for en skole, der også er en kulturinstitution

Mine fritidsinteresser er: Svømning og vandpolo, undervandsjagt, tennis, rejser og god litteratur

Min yndlingsbog/film/musik: Bøger: J.P. Jakobsen: Fru Marie Grubbe og F. Kafka: Der Prozess Musik: U2: Where the streets have no name

I skolen var jeg bedst til: Matematik og idræt

Jeg har før arbejdet som: Bogopsætter, avisbud, pædagogvikar, lærervikar, lærer i statsfængslerne i Nyborg og Ringe, gymnasielærer, pædagogisk leder og vicerektor

REDAKTIONSKOMITE

Udo Jessen

Birgit Jürgensen-Schuhmacher

Lars Kofoed-Jensen

Petra von Oettingen

Eberhard von Oettingen

Redaktion og layout:

Daniel Dürkop

Tlf. 0461-5047104

kommunikation@skoleforeningen.org

Sommerferierejserne får en ny struktur

Kontakten til Danmark

Skoleforeningen overtager organiseringen af ferierejserne. Også forældrene skal tage mere ansvar.

Skoleforeningens sommerferierejser får fra næste år en ny struktur. Fremover vil ferierejserne organiseres på en måde, som er mindre ressourcetrækkende, og ansvaret for arbejdet vil fremover ligge hos Skoleforeningen alene. Grænseforeningen vil fortsat oplyse om ferierejserne, ligesom den oplyser om Skoleforeningens andre aktiviteter som lejrskoler, elevudveksling, efterskoleophold eller frivillig 10. klasse i Sydslesvig, men Grænseforeningen vil ikke længere være en del af administrationen omkring ferierejserne.

En ny struktur

Der tænkes i en ny struktur, hvor familierne skal mere på banen, ligesom de er det i forbindelse med fx elevudveksling. Man skal fortsat tilmelde sig via Skoleforeningens Rejsekontor, ligesom Rejsekontoret fortsat vil matche familierne. Skoleforeningen vil også fortsat indhente godkendelser fra politi og kommune, men familierne skal selv besøge hinanden og godkende hjemmet, ligesom der heller ikke længere vil være fælles transport. Transporten må ordnes selv. Børn fra ressourcetsvage familier, som ikke selv kan blive kørt frem og tilbage flere gange, vil der blive taget hånd om individuelt.

- Denne strukturforandring grunder i, at der er en meget tung administration bagved den nuværende form. Der er arbejdsudvalg, dyre transportordninger og annoncering. Desuden oplever vi, at de gensidige mødeformer har mere fremtid og er mere attraktive for familierne, siger områdechef i Skoleforeningen, Eberhard von Oettingen.

- Også under den nye struktur vil der være brug for ildsjæle til at op-

lyse om ferierejserne og eventuelt besøge et hjem, hvor familien i Sydslesvig ikke er i stand til det. Dog gøres dette ikke længere med kasketten »Grænseforening« på, men som »hjælper for Rejsekontoret«, der ønsker at hjælpe med feriebarnearbejdet, siger han.

En vigtig markør

For Skoleforeningen er sommerferierejserne en vigtig markør i »Kontakten til Danmark«. Med årene er antallet af sommerferiebørn hos værtsfamilier faldet. Rejsekontoret har i år sendt 66 børn og unge afsted plus alle dem, der klarer rejsen helt selv privat Sidstnævnte dækker over børn og unge, der første gang er blevet formidlet via Rejsekontoret, og hvor familierne selv opretholder kontakten.

- Vi anslår, at der samlet var ca. 110 børn/unge hos værtsfamilier sidste år. Rejsekontoret ønsker at fastholde aktiviteten, fordi det er én aktivitet blandt nye aktiviteter, der taler ind til en moderne form for udveksling/møde. Her har Rejsekontoret i samarbejde med Grænseforeningen udviklet nye aktiviteter og trimmet kendte som fx elevudveksling uge 45-47, efterskoleaktiviteter, frivillig 10. klasse på en dansk skole i Sydslesvig, lejrskole eller UngGenforening, siger Eberhard von Oettingen. Kontakten til Danmark

Lederen af Skoleforeningens rejsekontor, Sally Flindt-Hansen.

En fest for sydslesvigske ferierejser

Fest

70 gæster var med til at fejre 100 år for ferierejserne i Sydslesvig.

I sidste weekend var der stor jubilæumsfest for Sydslesvigske Børns Ferierejser«. Aftenens setup drejede sig fra start til slut om »feriebarnets rejse«. Indgangen omkring ungdomskollegiet var ved gæsternes ankomst iscenesat som »banegård«, og alle fik deres »feriekort« med rejsens destination om halssens (dét bord, de skulle sidde ved). Efter ca. en halv times hyggesnak og velkomstdrinks fløjtede »tog-

masteren« Claus Jørn Jensen i togfløjten og bad gæsterne om at finde deres »kupéer«. Flokken bevægede sig langsomt og spændt ind i spisesalen for at tage plads i den rette kupé.

Som det første bød Sally Flindt-Hansen, leder af Rejsekontoret, velkommen med en lille tale til gæsterne. Allerede inden foretten var der god stemning, og det var absolut ikke stillekupéer, gæsterne var kommet i. Aftenen bød på en lækker 3 retters menu og underholdning samt fællessang med trioen »Kuffertkompagniet« (Sally Flindt-Hansen, Claus Jørn Jensen og Eberhard von Oettingen

samt 2 guitarister fra bandet »The Sackfaces«) fra scenen. Der blev fyret op i lokomotivet med den første sang »Fra Granløse til Vanløse«.

Alfred Meyenborg, tidligere leder af det gamle »Feriekontor« igennem 30 år, holdt en tale og også andre gæsters taler fik togmaster Claus Jørn flettet ind i køreplanen: Tidligere skoleinspektør Hans Andresen, som delte et par erindringer, fra egen tid som feriebarne, med gæsterne og Jens Andresen, formand for Grænseforeningen, gik også til mikrofonen og sagde tak for de 100 år.

Optagelsesprøve i SKURK

Musik

Skoleforeningens underholdningsorkester leder efter nye musikere og sangere.

SKURK er Skoleforeningens »underholdningsorkester«, der beskæftiger sig med mange musikalske genrer. Det er her, unge fra hele mindretallet mødes for at lave musik sammen.

SKURK er ikke kun for de sydslesvigske »supertalenter«, men også for dem, som er øvet i at spille et instrument eller elsker at synge, og som gerne vil møde andre børn og unge gennem musikken og har lyst til nye udfordringer.

Nye musikere og sangere kan være nuværende og tidligere elever i de danske skoler og gymnasier samt voksne musikere med tilknytning til mindretallet. Alle instrumentgrupper er velkomne. SKURK skal ses som et supplement til det orkester, musikkerne i forvejen spiller i. Optagelse i SKURK forudsætter derfor, at man fortsat spiller i sit hjemlige orkester.

- Lørdag den 14. september finder der et prøvespil sted på Christian Paulsen Skolen i Flensborg fra klokken 10 til 15. Alle interes-

serede kan aflægge prøvespil eller synge for. Her lægger vi vægt på klang, melodisk- og rytmisk forståelse samt musikalsk og person-

ligt udtryk. Det er en stor udfordring at stille op til prøvespil, men har man først overvundet denne situation, er man parat til mange flere udfordringer, siger orkestrets leder, Bente Stenger.

Afslappet atmosfære

Prøven foregår i en afslappet atmosfære med både bundne og selvvalgte opgaver. I det selvvalgte stykke, er det ikke sværhedsgraden, som er det vigtigste. Det er bedre at vælge noget man er tryk ved, og som man kan spille rigtig

godt - uanset hvor længe man har spillet eller sunget og på hvilket niveau.

- Ved optagelsesprøven vil vi gerne høre et selvvalgt stykke på 3-5 min. varighed i en skala efter eget valg. Derud-

over ønsker vi at høre legato og staccato - gerne i to oktaver (gælder ikke for sangerne), og et uddrag af en orkesterstemme, som bliver sendt til os før optagelsesprøven (gælder ikke for sangerne). Musikkerne bliver også hørt i dur/mol akkordhøring samt i rytmeimitation (efterklap af rytme).

Da optagelsesprøven allerede finder sted næste lørdag, skal tilmeldingen ske hurtigst muligt til Bente Stenger på emailadressen: bentestenger(at)arcor.de.

Flere skoler skal med i Operation Dagsværk

Engagement

Alle skoler med elever fra 7. klasse og opefter opfordres til at deltage i arrangementet.

På Duborg-Skolen har man i mange år snakket om at involvere andre sydslesvigske skoler i Operation Dagsværk.

- Det er et arrangement, der henvender sig til elever i 7-13. årg., som på en given dag i starten af november finder sig et arbejde i stedet for at gå i skole. Pengene, de tjener, doneres så til årets projekt - som regel initiativer, som støtter unge mennesker i fattige lande og skal fungere som en håndsrækning til, at de af egen hjælp kan skabe bedre levevilkår for sig selv og deres familier. I år går pengene til at forbedre handicappepedes vilkår i Uganda, fortæller lærer Jan Eiffert, som er elevernes kontaktlærer for Operation Dagsværk på Duborg-Skolen.

På Duborg-Skolen har Operation Dagsværk siden 1980erne været en fast bestanddel af elevernes sociale engagement.

- Jeg mener, at OD giver eleverne rigtig meget. Det træner eleverne i at forholde sig empatisk til mennesker i nød, det giver dem mulighed for at snuse til en arbejdsplads, og det er

et stykke dansk kultur, som har eksisteret i årtier, og som vores elever nemt kan blive en del af, siger Jan Eiffert.

Undervisningsforløb

- Hvis man vil, kan man bruge årets projekt som tema i undervisningen. Der ligger en masse færdige forløb på www.od.dk til brug i alle mulige fag, fx dansk, geografi, engelsk m.fl. Nogle af forløbene er målrettet gymnasieelever, men selv i disse vil der være elementer, som kan bruges ned til 7. klasse, siger han.

På www.od.dk kan man læse mere om årets projekt og de projekter, der er blevet gennemført igennem årene.

- Undervisningsmaterialet har en meget høj kvalitet. Sidste år var Grønland mål for Operation Dagsværk og undervisningsmaterialet var lige til at bruge. Det ville glæde mig, hvis flere skoler havde lyst til at deltage. Og folk må gerne kontakte mig for flere informationer.

OD-dagen ligger i år den 6. november i Danmark, men Duborg-Skolen plejer at placere den frit deromkring, som det nu passer med skolens kalender.

Dronningen i Sydslesvig: I

Tirsdag

Tirsdag formiddag ankommer en veloplagt Dronning Margrethe II til havnen i Flensborg. Som det første besøger hun Dansk Alderdomshjem og er efterfølgende gæst ved Flensborg Bys reception.

Mere end 1000 sydslesvigere gav dronningen en varm velkomst.

beskæftiger mange af mindretallets borgere. Det vil nemlig sige, at vi kan fejre 100 års godt naboskab, hvor modsætninger og stridigheder har udviklet sig til fælles værdier, et unikt kulturelt fællesskab og ikke mindst næstekærlighed på tværs af landegrænser og sprog.

I samfundsfagstimerne lærer vi om Bundetag såvel som Folketinget. Når vi har fødselsdag, står der dannebrig på bordet, men der bliver råbt Alles Gute! Og når det bliver december, skal der drikkes Glühwein og danses om juletræet. I aftentimerne ser vi både Bundesliga, Brøndby og beundrer det danske landshold, når de vinder VM. For her er det nemlig ikke kun jer nord for grænsen, der jubler, når den danske landsholdsspiller Mikkel Hansen scorer. Nej, vi er lige så meget med, som alle dem der har dansk postnummer - og det kan vi lide.

Vi unge vokser op i et miljø med en hverdag, hvor to kulturer bliver rørt op i en skål, æltet og pisket, formet og smurt og til sidst bagt i en kæmpe ovn, der hedder Sydslesvig.

Ovenpå bliver der strøet lidt krymmel, det vil sige det unikke, det karakteristiske og ikke det, det vil sige at være sydslesvigsk. Nemlig at man tager det bedste fra to kulturer og tilføjer lidt ekstra. Fordi det er, hvad Danmark er for os.

Efter et besøg på Dansk Alderdomshjem besøgte Hendes Majestæt Duborg-Skolen

Duborg-Skolens kor

Ikke en bopæl eller

adresse, heller ikke en regering eller et kongehus eller for den sags skyld et simpelt naboland. Nej, Danmark er et sted, som vi, som danske mindretalsborgere, kan kalde hjertehjem.

Et sted, der giver os trykthed, muligheder, og som favner os med gavmildhed og åbenhed, som jeg ved, vi sætter stor pris på. Det er ikke vores fysiske hjem, men man nærer en vis længsel og lyst efter det danske, som kan kendetegnes ved, at man i sit inderste ved: Her hører jeg også til.

Dronningen fik en run

Johanne Juul Olsen.

På Duborg-Skolen var det Johanne Juul Olsen fra 13. årgang, som holdt en tale, som berørte dronningen og de andre tilhørere meget:

»Deres Majestæt. Jeg vil gerne takke Dem, på vegne af eleverne, for at besøge os her på Duborg-Skolen. Vi har længe set frem til Deres besøg og håber at De fortsat vil nyde Deres ophold i det sydslesvigske.

I 2020 fejrer vi 100-året for genforeningen mellem Sønderjylland og Danmark. Det er en begivenhed, jeg personligt ved

En fælles indsats

På styrelsens vegne vil jeg gerne takke alle de børn og unge, medarbejdere og forældre, der igennem de seneste fire dage har fyldt gadebilledet der, hvor Hendes Majestæt kom på besøg. Det var bare fantastisk!

Tusind tak også til de mange unge, der har medvirket i besøgene og igennem deres engagement har gjort dronningens besøg i Sydslesvig til en uforglemmelig begivenhed for os allesammen.

Hele mindretallet har været fælles om at fylde besøget med indhold. De mange positive tilbagemeldinger og ikke mindst den særlige og positive omdømme mindretallet igennem de seneste dage har fået i medierne nord og syd for grænsen har været opløftende. Lad os tage så meget som muligt af denne positive energi med ind i vores sydslesvigske hverdag.

Rigtig mange af Skoleforeningens medarbejdere har på forskellige steder ude i institutionerne eller i centralforvaltningen arbejdet hårdt for, at dronningens besøg er blevet til denne uforglemmelige begivenhed. Stedfortrædende for dem alle vil jeg nævne Skoleforeningens direktør Lars Kofoed-Jensen og vores direktionssekretær Sabine Oetzmann og jeg vil sige tak til jer alle sammen for jeres store indsats.

Udo Jessen, Skoleforeningens formand

Efter fire dage i Sydslesvig sejlede dronningeskibet nordpå igen.

Dronning Margrethe II besøgte om fredagen den frisisk-danske skole i Rissem.

Fredag

Æred kom sammen. Sådan er ske m

Jeg glæder mig over delige samliv i den

Generationer før og det er

Hvor meget begg de

Torsdag

1200 børn fra mindretallet tog im

En enestående begivenhed

Uddrag af fungerende rektor John Læssøes tale på Duborg Skolen: Deres Majestæt. Hjertelig velkommen hjem.

Uddrag af fungerende rektor John Læssøes tale på Duborg Skolen: Deres Majestæt. Hjertelig velkommen hjem.

Det er en stor ære og glæde for de friske og danske mindretal som helhed, for Skoleforeningen, for skolen og selvfølgelig også for mig personligt at tage imod Deres Majestæt som gæst.

Når jeg tillader mig at sige 'velkommen hjem', så er det måske en tilsnigelse, men Kongehusets og Deres Majestæts stærke bånd til Sønderjylland og dermed Sydslesvig har rødder helt tilbage i her-tugdømmernes tid.

For snart 100 år siden red Deres Majestæts farfar, Christian 10., ind i det – fredeligt og demokratisk genvundne område mellem Kongeåen og Krusåen, mens hans statsminister Niels Neergaard udtalte de ord, der lige siden har været helt centrale for forholdet mellem Danmark

og mindretallet: "I skal ikke blive glemt". Deres Majestæts besøg er udtryk for alvoren, styrken og levedygtigheden i disse ord. En senere statsminister, Poul Nyrup Rasmussen, omformulerede det for 20 år siden i 1999 til: »Så længe I holder fast i os, holder vi fast i jer«.

Denne skole, dens elever, forældre og lærere har både med og lige siden sin grundlæggelse kun få måneder efter grænsedragningen været et levende bevis på begge dele. Vores elevambassadører rejser jævnligt – i øvrigt sammen med deres kammerater både fra vores søsterskole, A P Møller Skolen i Slesvig, og fra Deutsches Gymnasium i Aabenraa – ud til skoler i Danmark for at fortælle om mindretallene og mindretalslivet i grænseregionen. Også det et levende symbol på, at vi holder fast i jer.

Deres Majestæt. Om noget, så står Kongehuset jo som et symbol på levende og levedygtige traditioner. En tradition, som jeg ved jeg deler med mange her i mindretallet, er nytårsaftnen at høre Deres Majestæts nytårstale. Og hvert år er Deres Majestæts hilsen til 'de danske syd for grænsen' en hilsen, der varmer og som viser de tætte bånd mellem mindretallet og Danmark.

Allerede i løbet af de få timer, som Deres Majestæts besøg her i Sydslesvig har været indtil nu, har der været besøg på alderdomshjemmet, her ved indgangen er der blevet hilset på børnehavebørn og nu befinder vi os her blandt børn og unge på Duborg-Skolen. Besøget har således allerede nu vist og omfattet hele spændvidden, på tværs af generationerne i mindretallene, men også både vores rødder tilbage i historien og vores håbefulde spirer for vores fremtid.

Onsdag

Om aftenen havde det danske mindretal inviteret til festmiddag på A. P. Møller Skolen i Slesvig

Rødkål og Sauerkraut optrådte med deres show om transkultur.

Skolens kor sang for dronningen

Deres Majestæt: Hvad end der måtte komme – Tyskland og Danmark står det i dag – og deri har det danske mindretal ubestridt en stor andel.

For at fejre dette hjertelige og fremtidige kreds. Jeg ved, at dette samliv ikke er nogen selvfølge.

For os har arbejdet hårdt for det – og op til os at bevare dette samliv.

Deres sider er interesseret i det, understreger Deres besøg, Majestæt.

Det takker vi Dem af hjertet for!

Daniel Günther, Ministerpræsident
i sin festtale på A. P. Møller Skolen

Dronningens tale til det danske mindretal

Tak for den venlige modtagelse her på A.P. Møller Skolen. Det er dejligt at gense skolen og se, at den er blevet fyldt med liv. Jeg har set frem til denne festaften hos det danske mindretal i Sydslesvig. Snart kan vi fejre 100-året for den folkeligt, demokratisk fastlagte statsgrænse mellem vore lande. Den har stået sin prøve og vist sin holdbarhed.

Med den nye grænse blev også det danske mindretal født. Nogle blev tilbage, som i hjertet havde ønsket en anden grænsedragning. Af disse valgte nogle så at flytte til Danmark. Andre tog konsekvensen og blev en del af det tyske samfund. Atter andre valgte at blive, men søgte at skabe sig en så dansk hverdag som muligt i det tyske samfund. Og endnu andre drog til helt andre lande og verdensdele.

Men det danske mindretal i Sydslesvig var født. Man sluttede sig sammen i en række foreninger for at skabe betingelser for at dyrke sin danskhed og Danmark. Flere af foreningerne kan snart også fejre 100 års jubilæum. Ved genforeningsfesten på Dybbøl Banke udtalte den daværende statsminister til de danske syd for den nye grænse: "I skal ikke blive glemt!" Disse få ord er blandt de mest citerede i Danmarkshistorien. I dag kan vi vel også sige, at Danmark har levet op til de fem ord. Det er blandt andet sket med økonomisk støtte til de foreninger, som med deres virke arbejder for dansk sprog og kultur. Der blev etableret tætte relationer til det officielle Danmark. Ligeså til Forenings-Danmark. Gennem årtierne er der skabt i tusindvis af gode tætte personlige relationer på kryds og tværs mellem borgere i alle egne af Danmark og dansksindede her i Sydslesvig. Det er stærkt, det er godt, og det er holdbart. Netop disse relationer varmer mig om hjertet.

De første mange år i grænselandet var præget af et "dem" og et "os" – et "mod hinanden". København-Bonn erklæringerne fra 1955 udgør en milepæl. Det var startskuddet til en opløsnings af forholdet mellem mindretals- og flertalsbefolkningen. De første årtier herefter var der tale om et "ved siden af hinanden". Lidt efter lidt er det så blevet til vore dages "med hinanden". Gensidig respekt og forståelse har været vejen frem – og en erkendelse af, at der er mere, der forener, end der skiller os.

Mindretallet er i dag en fuldt ud accepteret del af flertals-samfundet. Samtidig har det fået accept af sit særlige danske sindelag. Naturligvis har der været bump undervejs. Men i det lange lys har der været tale om en generelt positiv udvikling. Man skal heller ikke underkende, at der i et grænseland vil være særlige følelser – også i dag. Dem skal man have øje for og håndtere på klog og rigtig vis.

Mindretallet har den gave at have forståelse for to kulturer, to sprog og to administrative systemer. Det giver naturligvis helt særlige egenskaber og kompetencer, som er værdsatte i rigtig mange sammenhænge – også i Danmark. Mindretallet har tradition for at være brohoved – el-

Skoleforeningens orkester SKURK spillede til festaftenen.

ler bindeled, formidler. Her har mindretallet måske også en rolle fremover – at danne bro for danske relationer til Tyskland. Som mindretalsmenneske har man nok en bredere indsigt og en større følelse med de forskelligheder og den mangfoldighed, som det store land rummer.

I dag glæder jeg mig over, at mindretallet trives – at det udvikler og arbejder med nye former for samarbejde og strukturer. Og man bliver helt varm om hjertet, når man hører, hvordan det danske sprog flittigt bliver brugt i hverdagen og af børnene i skolen. Danskheden og sproget hører jo sammen. Ofte er det med et lille twist med den særlige sydslesvigske tone. Den er charmerende og med til at fremhæve den særegne karakteristisk – er jeg dansk, er jeg tysk – nej, jeg er sydslesvigsk – eller måske blot mig selv.

I aften er vi her på A.P. Møller Skolen det hele: Vi er et dansk mindretal – med og uden karakteristisk tone, vi er tyske, vi er danske. Vi er sammen om at festligholde en meget speciel og lykkelig udvikling i det dansk-tyske grænseland, hvor vi næste år kan markere en grænsedragning, som blev fastlagt ud fra principperne om folkernes selvbestemmelse. Samtidig fejrer vi et grænseland og mindretal, der fandt sammen i fredelig sameksistens.

Jeg ved, at det er holdbart. Måtte det vare ved fra generation til generation.

Det er grænselandets gave til begge nationer.

Uddrag af fungerende rektor John Læssøes tale på Dannevirke Museum.

Leg, nysgerrighed, stress og identitet

Pædagoger

Et bredt program fra læringsmiljø til transkulturalitet i Sydslesvig på dagtilbuddenes pædagogiske dage.

De pædagogiske dage for Skoleforeningens pædagoger var i år delt op. Lederne havde en workshop, og pædagogerne satte fokus på legens betydning for børns trivsel, læring og udvikling. Thorleif Frøkjær, lektor ved Københavns Professionshøjskole kom på A. P. Møller Skolen med et oplæg om det den pædagogiske læreplan i dagtilbuddene. Der var fokus på legens betydning for børns trivsel, læring og udvikling.

Med seks temaer og 12 mål inden for dagtilbuddenes læreplaner er der for første gang blevet formuleret mål for pædagogisk læring i dagtilbuddene. Det er mål for, hvordan læringsmiljøet skal fungere, ikke mål for børnenes læring. Målene handler således om, hvilken kvalitet læringsmiljøet skal have.

Leg og læring

Thorleif Frøkjær så for det første på børnefællesskaberne og det brede læringsbegreb, hvor læringsmiljøet varer hele dagen, og at det er afgørende, at der er tid til gentagelser og fordybelse.

- Leg har ikke været i stor fokus, men har nu fået sin egen plads. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn, sagde Thorleif Frøkjær.

- Børn er fra fødslen udrustet med de nødvendige forudsætninger for at kunne lege, men børns legeevne er en kapacitet, der skal udvikles. Børn med gode legeevner bliver bedre og bedre »legere«, og børn med ikke tilstrækkelig udviklet legeevne befinder sig uden for eller i periferien af legen, sagde han.

Pædagogerne har en vigtig rolle i det gode legemiljø. De skaffer næring til legen, for oplevelser skaber indhold. Herigennem har pædagoger indflydelse på legen.

- Pædagogerne skal også have fokus på relationerne børnene imellem og indtager en iagttagende og empatisk holdning. De kan blive inviteret ind i børns lege og har en vigtig rolle i at invitere andre børn ind i leg. De iværksætter leg sammen med børnene, fx rammeleg og æstetisk leg og bringer et indhold, et »lærestof«, ind i børnenes lege, sagde han.

Thorleif Frøkjær havde også nogle råd til, hvordan legemiljøet skal se ud:

- Det er vigtigt at øremærke tid til leg og beskytte den mod afbrydelser. Lav eventuel en arbejdsdeling, så nogle af de voksne kan deltage fordybet i legende samspil med børnene. Vær opmærksom på, om børnene leger varieret, fantasifuldt og fordybet, og tænk over, hvornår og hvordan I selv kan komme i »legestemning«, sagde han.

Det er også vigtigt, at pædagogerne selv leger med de børn, som står uden for eller på kanten af børnefællesskabet, at de drager omsorg for legemiljøet ved at sikre spændende ting at lege med, ude som inde, og at de giver plads til de vilde, farlige og pjattede lege.

Det praktiske

I forlængelse af formiddagens oplæg blev der på børnehavområdet arbejdet med planlægningen af lege, og der blev samtidig arbejdet med dannelsesbegrebet, og hvordan pædagogens egen rolle er medvirkende til succes. Der blev tilbudt lege inden for de forskellige læreplanskategorier. Vuggestuepædagogerne arbejdede sammen med Michael Back, fuldtids-børneunderholder, kursusleder, komponist, sanger, musikformidler m.v.

Han inspirerede med ideer til sjove sanglege og remser, sange og lege, der træner sprog og motorik, til brug af rekvisitter som bamser, ærteposer, faldskærm mv., sange og lege der styrker og træner motorik og kropsbevidsthed og ideer til afslapnings-sange.

Mens pædagogerne således havde masser af lave og at lytte til, have

FOTO: DANIEL DÛRKOP

Rødkål og Sauerkraut på scenen på A. P. Møller Skolen

dagtilbudslederne på Jaruplund Højskole en workshop om stress. Workshopleder Bjarne Toftegaard gik selv ned med alvorlig stress i år 2000, hvor han var projektchef på byggeriet af Øresundsbroen,

Workshoppen skulle klæde lederne på til bedre at kunne håndtere egen stress og stress på arbejdspladsen.

Lederne fik således både inspiration og konkrete værktøjer til at håndtere stress, forebygge stress og skabe trivsel.

- Som leder har man stor indflydelse på stress og trivsel inden for ens ansvarsområde. En indsats mod stress og for trivsel giver bl.a. færre sygedage, bedre psykisk arbejdsmiljø, fastholdelse af medarbejdere, tiltrækning af medarbejdere, færre fejl og større produktivitet, sagde Bjarne Toftegaard.

Stress

Workshoppem kom ind på, at et af de vigtigste indsatsområder mod stress og for trivsel i en virksomhed er på ledelsesplan. Lederne arbejdede på dagen med at tackle egen stress, så de performer bedre og samtidig undgår at »smitte« en hel institution. Det fik redskaber til,

hvordan de kan opdage stress hos medarbejderne, og hvordan de bedst kan hjælpe dem. De lærte desuden om stress og ledelsesstil, at forebygge stress blandt medarbejdere og at skabe og fastholde trivsel.

Nysgerrighed

Anden dag var lederne og pædagogerne så samlet på A. P. Møller Skolen. Her fik de et lige så komplekst som humoristisk foredrag af, hvad nysgerrighed er for noget, og hvad det kan bruges til.

- Meget simplificeret er nysgerrighed vejen mellem en hovsa- og en aha-oplevelse, sagde foredragsholder Tommy Krabbe, som er forfatter af bogen »nysgerrighed er svaret«.

- Verden handler ikke om at være nysgerrig hele tiden. På et eller andet tidspunkt må nysgerrigheden også vokse til viden. Men det er et godt mindset at have, for man kan bruge nysgerrigheden i hverdagen, sagde Tommy Krabbe og forklarede: Alle Mennesker skaber meninger igennem binære oppositioner som dag og nat, varm og kold. Ven og fjende. Det er et tunnelsej, som ligger i vores natur. Vi kan bruge nysgerrigheden til at bryde denne adfærd op og se

andre muligheder. Nysgerrighed skaber således forståelse for, at ting kan være anderledes. Det giver os empati og skaber forståelse for hinanden og parathed til at være sammen, selv om vi er uenige. Og når man først har brudt op for enten-eller-tænkningen, vokser verdenen med alt det, man ikke har kendt før, sagde han.

Transkulturelle

De pædagogiske dage blev afsluttet med infotainment om kultur, dannelse, sprog og identitet med Sydslesvigs »kålboys« Rødkål og Saerkraut. De præsenterede deres show I am trans-cultural, en moderne historieundervisning om det dansk/tyske grænserum, hvor flere kulturer får lov til samskabelse.

Mens interkulturalitet betyder, at man finder ligheder ved to kulturer er transkulturalitet en sammensmeltning eller en overlappning af kulturerne. Man finder synergieffekter, og diversiteten beriger liv og samfund. Det var således en musikalsk dannelsesrejse gennem den sydslesvigske transkulturalitet.

Fokus på de nye læreplaner og digitale platforme

Lærerne

Pædagogisk input i den sidste uge af elevernes sommerferie.

Lærernes pædagogiske dage blev i år afholdt decentralt i de ni fællesskoleledistrikter. Emnet var dog det samme: Skoleforeningens nye læreplaner bliver i dette skoleår obligatoriske, så lærerne har arbejdet med de tilhørende årsplaner.

- I vores fællesskoleledistrikt har fagudvalgene allerede i et stykke tid arbejdet med en overordnet årsplan, som tager udgangspunkt i de nye læreplaner. Det arbejde har vi gjort færdigt i hovedfagene, og så har vi givet hinanden sparring i forhold til de individuelle årsplaner, siger skoleleder på Sønder Brarup Danske Skole Søren Christensen.

Faggrupperne har også lavet overordnede årsplaner til sløjd, håndarbejde, kunst og idræt.

- Det krav er der ikke endnu, men det kommer jo, så vi gør det allige-

FOTO: DANIEL DÛRKOP

Gyldendal præsenterede de nye digitale platforme.

vel, siger han.

Det er skolerne i Sønder Brarup, Kappel, Bøl-Strukstrup, Hatlund-Langballe og Sørup, som udgør fællesskoleledistriktet.

- Vi synes, at det er vigtigt, at års-

planerne på de forskellige skoler ligner hinanden, selvom der skal være frihed til, at man kan lave sit eget. Det er den gode blanding, der sikrer, at alle elever har kunnet få de samme input, når de bliver samlet i 7.

klasse, siger Søren Christensen.

Desuden mener han, at det styrker samarbejdet i de fagudvalg, der er i fællesskoleledistriktet, når man i fællesskab arbejder på at producere et godt arbejdsredskab til alle dem, der underviser i et fag.

Em stor hjælp

I Sønder Brarup, ligesom i andre fællesskoleledistrikter, fik lærerne desuden besøg af Rasmus Bach fra Gyldendals undervisningsportal. Skoleforeningen har i dette skoleår lavet en kommuneaftale med forlagets digitale læringsplatforme.

Rasmus Bach præsenterede de mange muligheder, der ligger i de forskellige fagportaler: Lærerne kan sammensætte undervisningsforløb, bruge integrerede biblioteker, træningsprogrammer til elever og meget mere.

- Fagportalerne har også den store fordel i forhold til lærebøger, at de bliver opdateret løbende, siger lederne af Skoleforeningens center for

undervisningsmidler, Mette Tode.

- Den er dynamisk, og lærerne kan give feedback. Med fagportalerne er det muligt at lave et skræddersyet undervisningsforløb, som er målrettet til den elevgruppe, man underviser. Denne fleksibilitet har man ikke med lærebøger, siger hun.

Hidtil har det været sådan, at skolerne frit kunne vælge, hvilken udbyder af fagportaler, de har brugt. Der er tre danske udbydere, som har været udbredt i Skoleforeningen.

- I og med, at vi nu har en aftale for alle skoler med Gyldendal, sparer vi mange penge. For eleverne er det en fordel, at de alle sammen arbejder med det samme system og ikke er nødt til at sætte sig ind i noget nyt, når de skifter skole, siger Mette Tode.

- Men det har selvfølgelig også nogle ulemper. Nu har Gyldendal et monopol og nogle lærere har måske været mere glad for et af de andre fagportaler, siger hun.

Et udendørs klasselokale

Miljøprojekt

En grøntsagsmark bag skolens fodboldbane bliver til et nyt læringsrum.

Eleverne på Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad myldrer omkring. Der bliver sået, plejet, vandet. Salat, pak choi, kinakål og spinat bliver sat i jorden. Grøntsagsakademiet er kommet på besøg.

Elever ned på jorden

Grøntsagsakademiet (Gemüseackerdemie) er en almennyttig forening som siden 2013 kommer ud på skoler og børnehaver og anlægger grøntsagsmarker. Udgangspunktet for grøntsagsakademiet er, at børn og unge i stigende grad mister adgangen til naturlig fødevarerproduktion. Som følge heraf falder værdsættelsen af mad.

Samtidig ved færre og færre børn og unge, hvor mad stammer fra og dyrker sjældent grøntsager selv.

Skoleleder Bjørn Kasubke synes også, at det er vigtigt, at hans elever får en fornemmelse for, hvad mad er og hvor meget arbejde, der ligger bag det, der så kommer til at ligge i supermarkedet.

- Det udvikler dem som mennesker og får dem lidt ned på jorden, siger han.

Marianne Meinel er konsulent hos grøntsagsakademiet og er sammen med fire hjælpere kommet til Frederiksstad for at hjælpe børnene i gang. Grøntsagsakademiet kommer med alle stiklinger, der er brug for, og et lokalt bygge marked har doneret haveudstyr, og eleverne er kommet med en masse gåpåmod.

- De unge skaber et nyt læringsrum. Et udendørs klasselokale, hvor de kan lære om bæredygtighed, et rum, hvor de kan opleve, hvor ting kommer fra, og hvordan grøntsager ser ud, inden de kommer på spisebordet. Børnene er udenfor og lærer på en anden og mere intensiv måde, siger hun.

- Det er noget hvor også de elever,

Eleverne plantede med stort engagement

Skolens grøntsagsmark skal passes året rundt.

som ikke er bolig stærke har lyst til at tage fat og få jord på hænderne. Og de unge får en aha-oplevelse, er konsulenten sikker på.

- De oplever jo, hvor lang tid det tager, og hvor meget arbejde der skal investeres, før grøntsagerne kan høstes. De opdager værdien i det arbejde, de har udført, for når du spørger dem, hvor meget de ville sælge et

kilogram af deres egne tomater for i et supermarked og så sammenligner det med den reelle pris, så er børnenes pris altid meget højere, siger Marianne Meinel.

Undervisningsmateriale

På marken dyrkes der op imod 25 forskellige grøntsager. Marken er anlagt ved siden af skolens sportsplads

Eleverne fik jord under neglene.

De lærer ikke kun grøntsager at kende, men samler også regnorme og finder ud af, hvorfor de er så vigtige for dyrkningen.

- Vi har produceret undervisningsmateriale til forskellige aldersgrupper, som lærerne får stillet til rådighed, siger hun.

Grøntsagsakademiet tilbyder er nærmest eksploderet i de senere år.

Mens omkring 2200 børn i Tyskland, Østrig og Schweiz deltog i et undersøgelsesforløb i 2016, var det 16.000 i 2018 og 36.000 børn på 500 skoler og børnehaver i 2019.

- Det viser, at der er rigtig mange pædagoger og lærere, der forstår, hvor stor potentialen er på dette område, siger Marianne Meinel.

Førstehjælp og evakuering i børnehøjde

Samfundet

Sundhedstjenesten og brandvæsenet var på besøg i børnehaven i Frederiksstad.

- Førstehjælp er meget mere end at hente en kølepose til far. Derfor er det vigtigt, at selv de mindste ved, hvordan de skal reagere, når for eksempel far glider i bruseren. Det kan vi formidle dem, og vi formidler det i børnehøjde. Sådan siger sygeplejerske Sonja Wulff, som sammen med to kollegaer ved Dansk Sundhedstjeneste tager på skoler og i dagtilbud, for at lave førstehjælpskursus med børnene. I dag er de på besøg i børnehaven i Frederiksstad. Her har børnene inden sommerferien haft besøg af politiet for at øve trafikikkerhed. Senere på måneden kommer brandvæsenet og laver en evakuering. Her får børnene også mulighed for at slukke et bål med en brandslukker.

- Vi starter meget generelt med at spørge ind til, hvad de allerede ved, og om de kender alarmnummeret 112. Vi lærer dem en lille remse: En mund, en næse, to øjne. Det giver 112, så de husker nummeret.

Sundhedstjenesten har udviklet et forløb, som tager fat i tre vigtige elementer inden for førstehjælp for

Sundhedstjenesten øvede stabil sideleje.

børn.

- Vi har lavet tre stationer, som børnene gennemgår. Den første handler om opskriften på førstehjælp, det vil sige de fire hovedpunkter, som skal gøres i den rigtige rækkefølge. Som det første skal man skabe sikkerhed. Det vil sige at sikre, at man ikke selv eller andre kommer til skade. Så skal man vurdere personens tilstand, tilkalde hjælp og

først som det fjerde give førstehjælp selv, fortæller Sonja Wulff.

Den anden station sætter fokus på, hvad man skal gøre, når man bliver bidt af noget, får næseblod, får stik, brænder sig eller får sår eller hudafskrabninger.

I den tredje station lærer børnene, hvad en bevidstløs person er, og hvordan de skal forholde sig, når de møder en bevidstløs person.

Brandvæsenet evakuerede dagtilbuddet.

Det handler først og fremmest om at øve stabil sideleje med børnene, men selvfølgelig også om at tilkalde hjælp.

- Jeg føler virkelig, at mange af de ting, børnene hører om, bliver hængende. Det er vigtigt, at børnene får en fornemmelse for, hvordan man skal reagere i forskellige situationer, siger børnehaveleder Jonna Grube. To uger senere var det så brand-

væsenet, der var på besøg i børnehaven. Og da røgalarmerne gik i gang, blev børnehaven evakueret.

- Det er spændende for børnene at se brandfolkene komme ind i børnehaven med gasmaske på. Det kan virke lidt skræmmende, men det skal netop være med til at afmystificere emnet, at børnene oplever, hvordan en evakuering går for sig.

1. klasse på Læk danske Skole

»En skole, der er god at være i og god til at lære i«

Indskoling

19 ud af de 588 1. klasseelever i hele Sydslesvig blev indskolet på Læk danske skole.

588 elever er for nogle uger siden begyndt i 1. klasse på én af de danske skoler i Sydslesvig. Det viser, at en »Sydslesvig-årgang«, dvs. det an-

tal af elever, der hvert år indskoles i Sydslesvig, ligger meget stabilt. Sidste år lå tallet på 557, mens det for to år siden var 594.

På Læk Danske Skole var omkring 250 forældre, bedsteforældre og søskende samlet i gymnastiksalen for at aflevere 19 børn i 1. klasse. Alle, der mødte op, fik et personligt håndtryk af Skoleleder Per Sørensen. Og det var ikke kun, fordi det er det sidste hold elever, han kommer til at

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

Mia Luna har glædet sig til sin første skoledag.

indskole. Per Sørensen går på pension her til efteråret.

- Jeg synes det er vigtigt, at møde de nye skoleelevers familier. Det bryder nogle barrierer, når man har set hinanden og hilst på hinanden nogle gange, siger Per Sørensen.

En kæmpe stor begivenhed

- 1. skoledag er en kæmpe stor begivenhed. Nogle forskere hævder, at springet fra børnehaven til skole er det største spring i et menneskes liv. Vi på Læk Danske Skole er ydmyge og stolte over at have til opgave at give jeres børn den bedste skole-

tid, vi kan. Når vi tænker tilbage på vores egen skoletid, er det til tider stemninger og lugte vi husker bedre, end det vi lærte. Det gør vi, fordi det vi lærer hænger rigtig meget sammen med noget andet: Fællesskabet. Det betyder rigtig meget, og vi vil gerne være en skole, der er god at lære i og god at være i, sagde Per Sørensen.

- Og det kan vi kun i samarbejde med jer forældre. Vi skaber et fællesskab ved, at vi lærer hinanden at kende og ved, at I forældre lærer hinanden at kende. Så bliver det nemmere at arbejde for et fællesskab, hvor alle er med, et fællesskab, der er værd at tænke tilbage på, sagde han.

- Så bak op om de sociale aktiviteter i klassen, lad børnene lege sammen i deres fritid og deltage i hinandens fødselsdage. Kendskab skaber venskab, som kan få betydning hele livet, sagde Per Sørensen, som havde et ønske til forældrene:

Det danske

- Tal positivt om skolen, lærere, klassekammerater og forældre. Jeres børn spejler sig i jer. Hvis I er utilfredse med noget, så kom til os, for det kan sagtens være, at vi gør noget, som ikke er så smart, som vi lige tror. Vi vil gøre vores ypperste for, at eleverne får den bedste skoletid.

Efterfølgende sang 1. til 6. klasse nogle sange, og så var der tid til, at de nye skoleelever skulle have deres første skoletime sammen med klasselederen Karmen Tober.

De plantede et træ

Imens gav Per Sørensen forældrene en sidste ting med på vejen: Bak op om det danske. Vis jeres børn, at det er sjovt. Benyt jer af internettet, film og bøger, så det danske sprog bliver en helt almindelig og tryk del af deres opvækst, sagde han.

Traditionen tro sluttede indskolingsdagen med, at 1. klasse plantede et træ sammen på skolens grund.

Velkommen til Grønby

Skolestart

Emneuge efter sommerferien er tilbage i Bredsted.

På Bredsted Danske Skole har man i en årrække haft den tradition, at skoleåret starter med en emneuge. Denne tradition blev i år genoplivet og skolen forvandlede sig i et minisamfund – Grønby – med restauranter, værksteder, butikker, jobcenter, turistkontor og en bank.

- Det giver eleverne en særlig start på skoleåret og en fordybelse i et emne, siger læreren på Bredsted Danske Skole, Bianca Brodersen.

- Alle elever fik i slutningen af sommerferien et brev fra jobcentret, hvor de fik at vide på hvilket arbejde, de skulle starte om tirsdagen. Det gjaldt også for indskolings eleverne, fortæller hun.

På virksomhedsbesøg

Om mandagen var hele skolen på virksomhedsbesøg. 2. og 3. klasse var hos en snedker i Bredsted, 3. og 4. klasse besøgte politiet, og de store elever var på værflet i Flensborg.

- Vores restauranter producerer mellem 100 og 150 måltider om dagen, fortæller Bo Vogler, som arbejder på Grønby turistkontor. Han tager gæster med på byture og kender de særlige hjørner og spændende mennesker i den pulserende by. Som for eksempel Jendrik, som er i gang med at få ordnet fingerne.

- Først får jeg en kaffegrumsbehandling, så skal hænderne sæbes grundigt, og til slut får jeg blå neglelak på, fortæller han.

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

Jendrik fik ordnet sine negle.

Travlhed i butikkerne i Grønby.

Et skærpet blik på overgreb

Kursus

Pædagogiske ansatte får mere viden om beskyttelse af børn.

Godt 50 pædagoger og medhjælpere fra børnehaver, vuggestuer og fritidsordningerne var forleden samlet på Christian Paulsen-Skolen i Flensborg til et kursus om børns beskyttelse.

Skoleforeningens dagtilbudskontor har udviklet et trivsels- og beskyttelseskoncept, som skal sikre, at børns ret til at blive hørt, set og beskyttet bliver en selvfølge i hver enkelt medarbejders daglige pædagogiske praksis.

Hvad skal de gøre

Konceptets overordnede formål er, at sætte den voksne som genstand for læring i fokus og opfordrer til at styrke den enkelte medarbejders evne til selvrefleksion.

På kurset blev der drøftet, hvordan det pædagogiske personale skal forholde sig, når et barn fortæller om overgreb inden for familiens rammer, andre steder uden for institutionens rammer eller også inden for institutionen. Mistanken om mulig mistrivsel eller overgreb kan til en hver tid blive et aktuelt emne. Familiære

livssituationer, psykiske lidelser, fysiske, psykiske eller seksuelle overgreb kan forekomme overalt. Er det tilfældet, skal der handles så hurtigt som muligt.

Når man som professionel skal forholde sig til mistanke eller konkret viden om vold mod børn dukker der mange spørgsmål op: Hvem skal man drøfte sin bekymring med og hvilken procedure skal overholdes.

Rådgiverne

En vigtig brik i dette spændingsfelt er den specielt uddannede rådgiver i forhold til børns beskyttelse (InsoFa - Insoweit erfahrene Fachkraft im Kinderschutz). I Skoleforeningen er rådgiverne dagtilbudskonsulent Linda Skrydstrup og dagtilbudsleder Kirsten Tychsen Hansen. Det var også dem, der underviste på kurset. Deres opgave er at rådgive det pædagogiske personale, hvis der er en formodning om overgreb.

- Vi rådgiver på dagtilbudsområdet og i stigende grad også på skoleområdet, siger Linda Skrydstrup. Skoleforeningen er for tiden i gang med at uddanne flere rådgivere på området.